

**جایگاه علم در عنصر معنوی قتل عمد از
دیدگاه فقهی. حقوقی با تکیه بر قانون
مجازات اسلامی ۱۳۹۲**

مؤلف:

مهدی غلامی

سرشناسه	: غلامی، مهدی، ۱۳۶۲-
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام Iran, laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: جایگاه علم در عنصر معنوی قتل عمد از دیدگاه فقهی، حقوقی با تکیه بر قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ / مؤلف مهدی غلامی؛ ویراستار پیمان عباد.
مشخصات نشر	: تهران، موسسه اندیشه کامیاب ایرانیان ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۸۷ ص.
شابک	: ۵-۳۱۹-۴۵۳-۶۰۰-۹۷۸-۲۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: قتل -- ایران
موضوع	: Homicide--Iran :
موضوع	: قتل عمد(فقه)
موضوع	: Murder(Islamic law :
موضوع	: قتل -- ایران
موضوع	: Homicide--Iran:
موضوع	: قتل -- ایران -- دعاوی
موضوع	: Homicide--Iran--Cases:
موضوع	: حقوق جزا -- ایران
موضوع	: Criminal law--Iran:
شناسه افزوده	: مباد، ۱۳۴۹، ۰۰۱-، ویراستار
رده بندی کنگره	: ۳۹۶، ۲، ۸ج۳، ۴۰۵ KM4
رده بندی دیویی	: ۳۹، ۵۰۲۵، ۰۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰۸۷۴۶۳

عنوان کتاب	: جایگاه علم در عنصر معنوی قتل عمد از دیدگاه فقهی، حقوقی با تکیه بر قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲
ناشر	: موسسه فرهنگی انتشاراتی اندیشه کامیاب ایرانیان
دفتر انتشارات	: تهران - خ انقلاب - پیچ - تهران - خ نور محمدی - پلاک ۳۷- واحد ۱۲ - ۷۷۶۴۱۰۸۹ - Email:e_a_kamyab@shoo.com
مؤلف	: مهدی غلامی
ویراستار	: پیمان عباد
مدیر تولید	: موسسه آموزشی خوارزمی
صفحه آرا	: بهمن سرداری
طراح جلد	: بهمن سرداری
شمارگان	: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ	: اول، ۱۳۹۶
چاپ و صحافی	: موسسه آموزشی خوارزمی
ناظر چاپ	: پژمان عباد، محبوبه رضا علی
قیمت	: ۲۰۰۰۰۰ تومان

پیشگفتار:

تدوین و تفسیر اصول و قواعد حاکم بر جرایم و مجازات‌ها در حقوق جزای اسلام، امروزه بیش از هر زمان دیگری ضروری به نظر می‌رسد. این اصول و قواعد از آغاز پیدایش دین مبین اسلام در منابع اصلی حقوق اسلام یعنی کتاب و سنت وجود داشته و فقها در طی قرون و اعصار به طور پراکنده در لایه لای کتب فقهی از آن بحث و گفت و گو کرده‌اند.

تاریخ بشر سرشار از دلنگرانی‌های قابل درکی است که در قبال تخطی و تجاوز علیه مقدسات، آداب و رسوم، عرف و هنجارهای جامعه ابراز شده است.

از جمله این تجاوزات و تخطی‌ها قتل عمد می‌باشد. قتل عمدی پس از ارتکاب و حصول شرایط و عناصر متشکله و وفق مقررات ماده ۲۹۰ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و به حکم نص قرآن کریم مجازات قصاص را در پی دارد.

حصول شرایط و عناصر متشکله قتل عمد از گذشته تا کنون محور بسیاری از مباحث حقوقی بوده و حوزه‌ای پرشمار است. این محسوب می‌شود کتاب حاضر با عنوان (بررسی فقهی، حقوقی جایگاه علم در عنصر معنوی قتل عمد) با نکیه بر قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ سعی نموده است زوایای پنهان علم و عنصر معنوی در قتل عمد را مورد بررسی دقیق تر و عمیق تر قرار دهد. لذا علم و جایگاه آن در عنصر معنوی در ساحت حقوق کیفری را می‌توان در پرتو دو رهیافت مورد واکاوی قرار داد. رهیافتی که از دیدگاه موازین فقه جزایی ادله پیرامون موضوع فوق را و حدود و ثغور آن را به حکم تحلیل می‌گذارد و رهیافت دیگری که از دیدگاه مجرد حقوقی سیاست تقنینی ایران در قبال جایگاه علم در عنصر معنوی قتل عمد ترسیم می‌نماید.

ناگفته پیداست که گنجایش مختصر این کتاب، مجال بهره‌وری از تمامی مباحث فقهی در این زمینه را ندارد و تنها به بخش‌هایی از آن بسنده شده است.

در فرازی دیگر از کتاب به جهل بسیط که پدیده‌ای ذهنی و نقیض علم و آگاهی و نافی عنصر معنوی لازم در قتل عمد و موثر در مسئولیت متهم می‌باشد پرداخته شده است.

همچنین در فصول دیگر رابطه علم به موضوع و مسئولیت کیفری مورد بررسی قرار گرفته است.

نگارنده در خاتمه این کتاب با بررسی نواقص تئوریک و عملی سیاست گذاری ها، رسیدگی در پرونده های قتل عمد با بینش دقیق فلسفی، پیشنهادهایی را برای رسیدن به این مهم که هدف غایی این کتاب می باشد، ارائه می دهد.

www.ketab.ir

فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
پیشگفتار.....	۶
فصل اول: کلیات	۱۰
مقدمه	۱۰
طرح بحث	۱۲
اهمیت و ضرورت بررسی	۱۴
دستاورد های کتاب	۱۴
فصل دوم: ادبیات کتاب	۱۶
مفهوم قتل عمدی	۱۶
مفهوم معنوی	۱۶
مفهوم اصطلاحی	۱۷
مفهوم فقهی	۱۸
مفهوم قرآنی	۲۰
عناصر تشکیل دهنده قتل عمدی	۲۱
عنصر مادی	۲۱
رفتار مرتکب	۲۳
وجود رابطه علیت یا سببیت بین قاتل و مرگ مقتول	۲۶
عنصر معنوی	۲۶
مفهوم عنصر معنوی	۲۸
مولفه های تشکیل دهنده عنصر معنوی	۲۹
اراده ارتکاب	۲۹
علم به موضوع	۳۱
عمد در رفتار	۳۲
قصد مجرمانه یا سوء نیت	۳۵
مفهوم قصد از نظر فقه	۳۷
انواع قصد مجرمانه (سوء نیت)	۳۸
داعی (انگیزه)	۴۰
خطای جزایی	۴۲
نظریات دایر بر عنصر معنوی جرم	۴۳
رابطه ی عنصر معنوی و مسئولیت	۴۵
علم (آگاهی)	۴۷
مفهوم لغوی و اصطلاحی	۴۸
انواع علم:	۴۹

۵۱	فصل سوم: تجزیه و تحلیل
۵۱	جایگاه علم در بند ب ماده ۲۹۰ ق.م.ا.
۵۲	عمل نوعا کشنده
۵۵	علم به عمل نوعا کشنده
۶۱	فقدان قصد جنایت (قصد انجام عمل نوعا کشنده)
۶۳	جایگاه علم در بند ب ماده ۲۹۰ ق.م.ا.
۶۸	رابطه علم به موضوع و مسئولیت کیفری
۶۹	ضرورت و اهمیت مسئولیت کیفری
۷۰	ارکان مسئولیت کیفری
۷۰	تقصیر:
۷۱	اهلیت کیفری
۷۱	عقل
۷۳	بلوغ
۷۴	اختیار (آزادی اراده)
۷۵	علم به موضوع و مسئولیت کیفری
۷۷	علم به موضوع و جهل و اشتباه
۷۷	انواع جهل
۷۸	اشتباه
۸۰	علم به موضوع و جهل در ماده ۲۹۰ ق.م.ا.
۸۲	منابع و مأخذ
۸۲	فهرست منابع فارسی
۸۶	فهرست منابع غیر فارسی